

**ផែនការដំណោះស្រាយអន្តរជាតិស្តីពីជីវៈមន្ត្រី (ពិធីសាររបស់អនុសញ្ញា)
និងអន្តរការពារពិភពលោក**

ក្រុមការងារសាងសង់សមត្ថភាពនៃ UNEP-UNCTAD ស្តីពីពាណិជ្ជកម្ម
បរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍
សិក្ខាសាលាជាតិបណ្តុះបណ្តាលនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
រៀបចំនៅទីក្រុងភ្នំពេញថ្ងៃទី ៥-៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៤
បទបង្ហាញដោយលោក Ulrich Hoffmann
លេខាធិការដ្ឋាន UNCTAD

សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គការ

ចក្ខុវិស័យ: កិច្ចព្រមព្រៀង TRIPS និង SPS របស់អន្តរការពារពិភពលោក
ពិភពលោក (WTO)

ចក្ខុវិស័យ: ការពារកំណើននៃការអនុវត្តស្តីពីជីវៈមន្ត្រី

ចក្ខុវិស័យ: ការពារកំណើននៃការពិធីសារស្តីពីជីវៈមន្ត្រី

កិច្ចព្រមព្រៀង TRIPS

កិច្ចព្រមព្រៀង TRIPS សំរួល និងពង្រឹងការការពារកម្មសិទ្ធិបញ្ញា
គោលបំណង (មាត្រា ៧)

- ជំរុញបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ
- ផ្តល់ និងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកវិទ្យា

ប៉ុន្តែការងារនេះត្រូវអនុវត្តដោយត្រូវផ្តល់ប្រយោជន៍ទៅទាំងអ្នកបង្កើត និងអ្នកប្រើប្រាស់ចំណេះដឹង
បច្ចេកវិទ្យា និងក្នុងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរដោយសុខភាពសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម

CBD/WTO relationship -- October 2004 -- Slide 3

កិច្ចព្រមព្រៀង TRIPS

គោលបំណង TRIPS ត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម?

- (១) ការអនុវត្តន៍គោលការណ៍ GATT ១៩៩៤ និង កិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត;
- (២) ស្តង់ដារ និងគោលការណ៍ពាក់ព័ន្ធនឹងវត្តមាន វិសាលភាព និងការប្រើប្រាស់កម្មសិទ្ធិបញ្ញាដែល
ពាក់ព័ន្ធនឹងពាណិជ្ជកម្ម
- (៣) ការផ្តល់វិធីអនុវត្តកម្មសិទ្ធិបញ្ញា (មាត្រា៤១)
- (៤) ការផ្តល់នីតិវិធីទប់ស្កាត់ និងដោះស្រាយទំនាស់រវាងរដ្ឋាភិបាល

CBD/WTO relationship -- October 2004 -- Slide 4

កិច្ចព្រមព្រៀង TRIPS

កម្មសិទ្ធិបញ្ញា

កម្មសិទ្ធិបញ្ញាត្រូវផ្តល់ជូនចំពោះការបង្កើត (ថ្មីពាក់ព័ន្ធដំណាក់កាលថ្មី និងមានសមត្ថភាពបរិវេណ
សេចក្តីត្រូវការរបស់ឧស្សាហកម្ម (មាត្រា២៧)

មាត្រា ២៧ អនុញ្ញាតអោយសមាជិកមិនបញ្ចូលកម្មសិទ្ធិបញ្ញាចំពោះ (រុក្ខជាតិ សត្វ និងដំណើប្រព្រឹត្ត
ជីវសាស្ត្រសំខាន់ៗសំរាប់ការបង្កើតរុក្ខជាតិ និងសត្វ)

ប៉ុន្តែសមាជិកត្រូវការពាររុក្ខជាតិផ្សេងៗតាមរយៈកម្មសិទ្ធិបញ្ញា ឬប្រព័ន្ធ Sui generis

ក្រុមប្រឹក្សា TRIPS កំពុងត្រួតពិនិត្យមាត្រា ២៧

ការផ្តល់នីតិវិធីអនុញ្ញាតដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៣១ សំរាប់បញ្ជាជាបន្ទាន់របស់ប្រទេស ឬ

CBD/WTO relationship -- October 2004 -- Slide 5

កិច្ចព្រមព្រៀង TRIPS

- មិនទាក់ទងរវាងកិច្ចព្រមព្រៀង TRIPS និងបច្ចេកវិទ្យាជីវៈមន្ត្រីអន្តរជាតិ
- ការការពារចំណេះដឹង ការបង្កើតថ្មី និងការអនុវត្តន៍របស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងក្រុមជនជាតិ
ភាគតិច
- ការរឹតត្បិតលើករណីប្រយោជន៍នៃការប្រើប្រាស់ធនធានសេដ្ឋកិច្ច
- កម្មសិទ្ធិបញ្ញាចំពោះការពង្រីកយានយន្តជីវិតនិង លទ្ធភាពប្រើប្រាស់ធនធានជីវសាស្ត្រ
- ការផ្សព្វផ្សាយ

CBD/WTO relationship -- October 2004 -- Slide 6

កិច្ចព្រមព្រៀង SPS

- គោលបំណង: ធានាថា ច្បាប់អនាម័យ និងភូគព្ភកម្មមិនបង្កើតជាឧបសគ្គដល់ពាណិជ្ជកម្ម
- ប្រធានបទ: ការអនុវត្តច្បាប់គ្រប់គ្រងមូលដ្ឋាន ដើម្បីការពារពីគុណភាពមនុស្ស សត្វ ឬរុក្ខជាតិ ។ ច្បាប់ទាំងនេះរួមទាំងច្បាប់ និងលិខិតបញ្ជាក់ដែលមានបំណង:
 - ការពារសុខភាព ឬជីវិតមនុស្ស ឬសត្វ ប្រឆាំងទៅនឹងគ្រោះថ្នាក់ចំណីអាហារ
 - ការពារសុខភាព ឬជីវិតមនុស្ស សត្វ ឬរុក្ខជាតិ ឬបរិស្ថាន ប្រឆាំងទៅនឹងសត្វល្អិតចង្រៃ និងជំងឺ
- កិច្ចព្រមព្រៀង SPS សុំវិញនូវប្រទេសផ្អែកច្បាប់របស់ខ្លួនទៅនឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ (មាត្រា ៣.១១)
- មាត្រា ២.២ ទស្សន៍ទាយអំពីការប្រកាន់ខ្ជាប់របស់ WTO ចំពោះច្បាប់ដែលមានមូលដ្ឋានលើស្តង់ដារអន្តរជាតិ

កិច្ចព្រមព្រៀង SPS

- ឧបទ្វារស្វ័យនៃកិច្ចព្រមព្រៀង SPS
- មាត្រា ២ ចំពោះវិធានការអនាម័យវិទ្យាសាស្ត្រចំពោះការកំណត់ច្បាប់គ្រប់គ្រង
- មាត្រា ៥ (១) : ការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ដោយផ្អែកលើបច្ចេកទេសវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់បង្កើតដោយអង្គការអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធ
- មាត្រា ៥ (៧) ច្បាប់ស្តង់ដារអន្តរជាតិត្រូវអនុវត្តជាបណ្តោះអាសន្នក្នុងករណីមិនមានព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រគ្រប់គ្រាន់
- ប៊ូរ៉ូន សមាជិកត្រូវព្យាយាមរកព័ត៌មានបន្ថែម និងពិនិត្យច្បាប់ឡើងវិញនៅក្នុងពេលវេលាសមស្របមួយ

The GATT 1994

មាត្រា ២០ ត្រូវបានរក្សាទុកដើម្បីលើកលែងតែតួចំពោះកាតព្វកិច្ចនៅក្នុងបញ្ញត្តិមួយចំនួនរបស់ GATT 1994 មិនមែនច្បាប់វិជ្ជមានដែលត្រូវផ្តល់ហេតុផលនៅក្នុងចំណុច ។ ដូច្នេះភាគីជាសមាជិកដែលលើកលែងតែការលើកលែងត្រូវផ្តល់ហេតុផលនៅក្នុងចំណុចណាមួយនៃមាត្រា ២០ នេះ និងត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃបន្តទៀតចំពោះបញ្ញត្តិដំបូងនៃមាត្រា ២០ នេះ

The GATT 1994

មាត្រា ២០: **ករណីលើកលែង**

“ យោងតាមលក្ខខណ្ឌថា ច្បាប់នេះមិនត្រូវអនុវត្តក្នុងលក្ខណៈណាមួយដែលធ្វើអោយមានការរើសអើងដាច់ខាត ឬមានការកំណត់ដោយផ្អែកចំពោះពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ គ្មានចំណុចណាមួយនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀង នេះត្រូវតែប្រើដើម្បីទប់ស្កាត់ការអនុវត្តច្បាប់ផ្សេងៗនៃភាគីជាសមាជិកដែល:

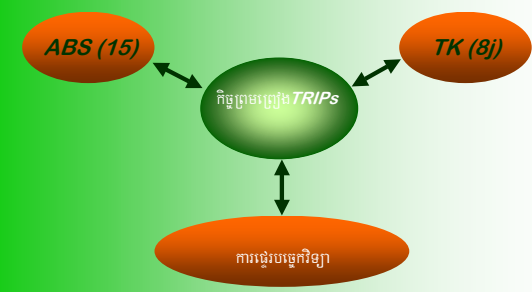
- ម៉ាតាចំណាត់ការពារសុខភាព ឬជីវិតមនុស្សសត្វ ឬរុក្ខជាតិ
- ពាក់ព័ន្ធនឹងការអភិរក្សធនធានធម្មជាតិប្រសិនបើច្បាប់នេះធ្វើអោយមានប្រសិទ្ធភាពស្របជាមួយការកំណត់ចំពោះការផលិត និងស្តុកស្តុកប្រទេស

ឧត្តមី ២

ទំនាក់ទំនងរវាងអនុសញ្ញាស្តីពីជីវិតចម្រុះ និងកិច្ចព្រមព្រៀង TRIPS នៃ WTO

អនុសញ្ញាស្តីពីជីវិតចម្រុះ និងកិច្ចព្រមព្រៀង TRIPS

អនុសញ្ញាស្តីពីជីវចម្រុះ និងកិច្ចការពារព្រំដែន TRIPS

លទ្ធភាពប្រើប្រាស់ និងការចែករំលែកផលប្រយោជន៍ធនធានសេនេទិច (មាត្រា១៥) :

គណៈកម្មាធិការ និងកាតព្វកិច្ច

សិទ្ធិរបស់ប្រទេសចំពោះធនធានធម្មជាតិ

ប្រទេសត្រូវសំបង់រូបលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ធនធានសេនេទិច

អនុសញ្ញាស្តីពីជីវចម្រុះ និងកិច្ចការពារព្រំដែន TRIPS

ការយល់ដឹងពីប្រមាណ (មាត្រា ៨) : តុល្យភាពនៃសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ច

គោរព ថែរក្សា ការពារចំណេះដឹងពីប្រមាណ ការបង្កើតថ្មី ការអនុវត្ត

ជំរុញការអនុវត្តន៍អោយបានល្អ

អនុសញ្ញាស្តីពីជីវចម្រុះ និងកិច្ចការពារព្រំដែន TRIPS

ដំណាក់កាលនៃការប្រើប្រាស់ធនធានសេនេទិចអោយបានល្អ

លទ្ធភាពប្រើប្រាស់: ការគិតពីដីវៈ ការវិភាគផលចំណេះដឹងប្រមាណ

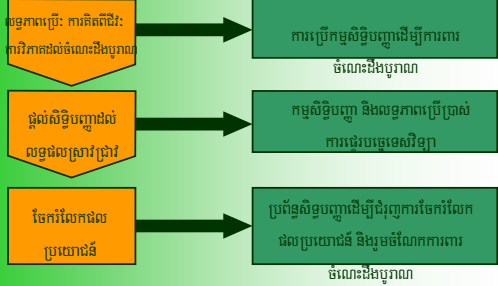
ផ្តល់សិទ្ធិបញ្ជាផលលទ្ធផលស្រាវជ្រាវ

ចែករំលែកប្រយោជន៍

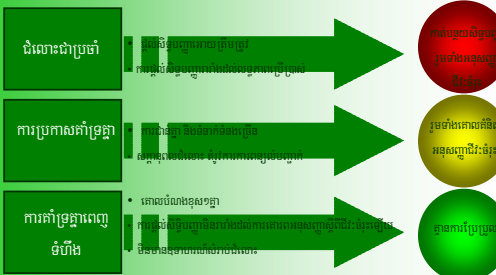
អនុសញ្ញាស្តីពីជីវចម្រុះ និងកិច្ចការពារព្រំដែន TRIPS

ទំនាក់ទំនងជាមួយ TRIPS:

អនុសញ្ញាស្តីពីជីវចម្រុះ និងកិច្ចការពារព្រំដែន TRIPS

ជំនោះ ឬការគាំទ្រគ្នា? តំណែងរបស់សមាជិក WTO នៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សា TRIPS

វគ្គទី III

ទំនាក់ទំនងរវាងកិច្ចសន្យាសេរីសាស្ត្រ និងអន្តរកាលនៃកិច្ចសន្យាពិភពលោក WTO

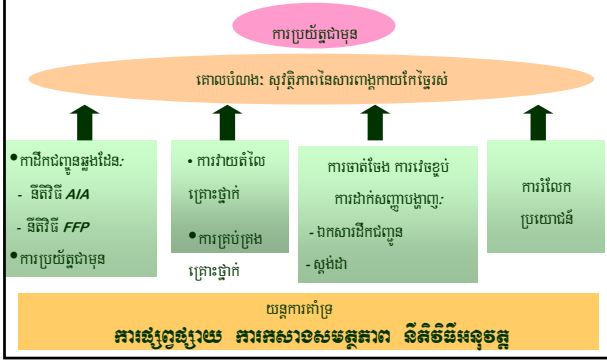

ពាណិជ្ជកម្មសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់

- ពាណិជ្ជកម្មថ្មីៗ
- ជំនោរពាណិជ្ជកម្មនៅក្នុង WTO តាំងពីឆ្នាំ ២០០៣ (អាមេរិក និងសហគមន៍អឺរ៉ុប)
 - ការបិទបណ្តោះអាសន្នចំពោះការឯកភាពទៅលើសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ (សហគមន៍អឺរ៉ុប មាន ១៦ រដ្ឋ)
 - សហគមន៍អឺរ៉ុបក៏មានច្បាប់ស្តីពីការដាក់ថ្នាក់ និងសញ្ញាបង្ហាញសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់
 - សហគមន៍អឺរ៉ុបក៏ចុងរៀបចំផែនការធ្វើច្បាប់ស្តីពីការទទួលខុសត្រូវ

និរន្តរភាព

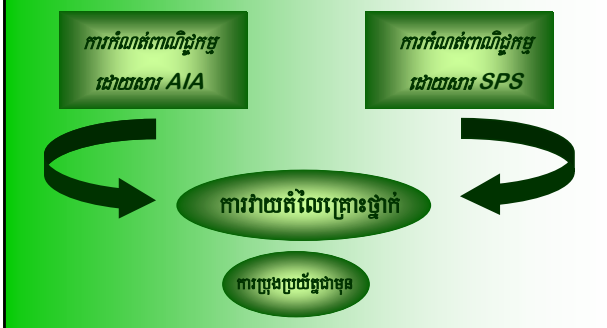

អិច្វីត្យូបច្បាប់ WTO ពាក់ព័ន្ធនឹងអ្វី?

- SPS
- TBT
- GATT 1994

តើពិធីសារជំនាន់ជាមួយ WTO ទេ?

តើពិធីសារជំនាន់ជាមួយ WTO ទេ?

ការប្រៀបធៀបស្តង់ដារសុខភាពសត្វ: ស្របគ្នា

- យុទ្ធវិធីប្រហាក់ប្រហែលគ្នា
- ភាពខុសគ្នា:
 - ពេលវេលាត្រួតពិនិត្យ

តើពិធីសារជំនាន់ជាមួយ WTO ទេ?

- មិនប្រឆាំងគ្នាច្បាស់លាស់ទេ
- បញ្ហាសំខាន់មួយចំនួនចេញពីការអនុវត្ត

